

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ НАУКИ І ОСВІТИ

Р І Ш Е Н Н Я

До протоколу № 71
від 18 жовтня 2017 року

**Проект Закону України “Про внесення зміни до пункту 14 розділу VI
“Прикінцеві та перехідні положення” Закону України
“Про наукову і науково-технічну діяльність”
(реєстр. № 6533 від 01.06.2017),
поданий Кабінетом Міністрів України**

Заслухавши інформацію щодо проекту Закону України “Про внесення зміни до пункту 14 розділу VI “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про наукову і науково-технічну діяльність” (реєстр. № 6533 від 01.06.2017), поданий Кабінетом Міністрів України, Комітет відзначає таке.

Законопроектом пропонується виключити абзац сімнадцятий пункту 14 розділу VI “Прикінцеві та перехідні положення” Закону України “Про наукову і науково-технічну діяльність” (далі – Закон), яким передбачено, що Кабінет Міністрів України у шестимісячний строк має розробити та подати на розгляд Верховної Ради України проекти законів України про внесення змін до Податкового, Бюджетного та Господарського кодексів України для забезпечення особливого статусу Національного фонду досліджень України (далі – Фонд).

Діяльність Фонду регламентується статтями 20, 21, 41, 49, 50-55, Прикінцевими та перехідними положеннями Закону. Згідно з частиною 3 статті 52 Закону “Забезпечення координації та контролю за діяльністю Національного фонду досліджень України здійснює наглядова рада, функції якої покладаються на Науковий комітет Національної ради України з питань розвитку науки і технологій». Відповідно до статті 49 Закону “Положення про Національний фонд досліджень України, а також зміни до нього розробляються наглядовою радою Національного фонду досліджень України та затверджується Кабінетом Міністрів України”.

Відповідно до частини 8 статті 21 Закону Науковий комітет Національної ради України з питань розвитку науки і технологій проводить експертизу нормативно-правових актів Кабінету Міністрів України та центральних органів виконавчої влади на предмет відповідності інтересам і засадам державної політики у сфері наукової й науково-технічної діяльності та надає відповідні рекомендації.

Згідно з Рішенням Комітету від 06.09.2017 (протокол №68) та відповідного звернення Науковий комітет Національної ради України з питань розвитку науки і технологій надав свої рекомендації до законопроекту і не підтримує його прийняття з наступних підстав.

На думку Наукового комітету Національної ради України з питань розвитку науки і технологій положення чинного Закону, що запропоновано скасувати, відіграє важливу роль, оскільки фіксує стратегічно важливу мету – забезпечення умов для того, щоб новостворюваний Фонд міг ефективно виконувати свої функції гнучкого інструменту конкурсного фінансування наукових досліджень і розробок. Чинне законодавство не конкретизує сутність особливого статусу для Фонду, але такий статус у майбутньому буде необхідним, зокрема, для забезпечення його участі “у міжнародному науково-технічному співробітництві відповідно до законодавства, зокрема у міжнародних двосторонніх та багатосторонніх міждержавних наукових програмах” (ст. 50).

У цьому питанні, зокрема щодо участі українських вчених у міжнародних проектах за рамковими програмами ЄС, існують певні обмеження у фінансовій сфері, які не дозволяють максимально ефективно використовувати існуючі інструменти в інтересах розвитку української науки та держави в цілому.

У рамках розгляду прикінцевих положень Закону щодо Фонду можливо знову порушити питання про внесення змін у законодавчі акти, що регулюють фінансові аспекти участі українських організацій у міжнародних наукових та науково-технічних проектах.

Згідно з рекомендаціями “Заключного звіту незалежного європейського аудиту національної системи досліджень та інновацій України” Фонд з самого початку своєї роботи має перебувати під контролем міжнародних організацій і отримувати допомогу з їхнього боку. Також, джерелами фінансових надходжень Фонду можуть бути добровільні внески юридичних і фізичних осіб, у тому числі нерезидентів України; інші джерела, не заборонені законодавством України (ст. 49). Варто розглянути можливість надання пільг подібним особам в частині, яка стосується внесків до Фонду для забезпечення пріоритетності фінансування Фонду з позабюджетних джерел.

Науковий комітет Національної ради України з питань розвитку науки і технологій наразі працює над розробкою проекту Положення про Фонд, яке б базувалося на чинному законодавстві, але одночасно з внесенням Положення на затвердження Кабінетом Міністрів України планується внести пропозиції щодо того, які саме функції Фонду повинні бути забезпечені особливим статусом, про який йдеться у абзаці сімнадцятому пункту 14 розділу VI “Прикінцеві та перехідні положення” Закону. Для цього Науковим комітетом Національної ради України з питань розвитку науки і технологій вивчається досвід передових європейських країн щодо діяльності подібних фондів. Зокрема, 17-18 жовтня цього року за підтримки Deutsche Forschungsgemeinschaft (DFG) було проведено Українсько-Німецький Семінар “Principles of Research Funding in Germany and Implementation of Science Reform in Ukraine”. Метою семінару була передача досвіду DFG з принципів та особливостей системи фінансування досліджень у Німеччині основним стейкхолдерам наукової реформи в Україні. У Семінарі також

взяли участь і представники Фонду сприяння науковим дослідженням Австрії (FWF). Особливу увагу було приділено питанням, пов'язаним зі створенням Національного фонду досліджень України. Слід відзначити, що представники DFG і надалі висловили готовність надавати активну допомогу з розбудови Національного фонду досліджень України і здійснювати міжнародну співпрацю безпосередньо з Фондом.

Пропоноване ж законопроектом реєстр. № 6533 виключення абзацу щодо особливого статусу Фонду із Закону призведе до фактичної відмови від реалізації стратегічної мети забезпечити всі умови для ефективної діяльності Фонду і суттєво обмежить можливості його міжнародної співпраці.

Тому Науковий комітет Національної ради України з питань розвитку науки і технологій рекомендує зберегти абзац сімнадцятий пункту 14 розділу VI "Прикінцевих та перехідних положень" Закону без змін.

З урахуванням проведеного повторного обговорення законопроекту Комітет Верховної Ради України з питань науки і освіти **в и р і ш и в**:

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту другого частини першої статті 114 Закону України "Про Регламент Верховної Ради України" проект Закону України "Про внесення зміни до пункту 14 розділу VI "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" (реєстр. № 6533 від 01.06.2017), поданий Кабінетом Міністрів України, за результатами його розгляду у першому читанні відхилити.

2. Співдоповідачем на пленарному засіданні Верховної Ради України з цього питання визначити Першого заступника Голови Комітету Співаковського О.В.

3. Звернути увагу Кабінету Міністрів України на необхідність термінового розроблення та подання на розгляд Верховної Ради України законопроектів про внесення змін до Податкового, Бюджетного та Господарського кодексів України для забезпечення особливого статусу Національного фонду досліджень України, що передбачено пунктом 14 розділу VI "Прикінцеві та перехідні положення" Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність".

4. Провести на одному з найближчих засідань Комітету розгляд контрольного питання про стан реалізації Закону України "Про наукову і науково-технічну діяльність" з розглядом пропозицій щодо внесення необхідних змін до цього Закону.

5. Контроль за реалізацією цього рішення покласти на заступника Голови Комітету І. Кириленка.

**Перший заступник
Голови Комітету**

О.В. Співаковський